

עקב תשמעון הרב מואיז נבון

דברים פרק ז

(יב) והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר יקוק אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתך: [רשימת כל טוב] ...

...

דברים פרק ח

... (יט) והיה אם שלח תשפח את יקוק אלהיך והלכת אחרי אלהים אחרים ועבדתם והשתחית להם העדתי בכם היום כי אבד תאבדון: (כ) פגולים אשר יקוק מאביד מפניכם בן תאבדון עקב לא תשמעון בקול יקוק אלהיכם: פ

רשב"ם דברים פרשת עקב פרק ח פסוק כ

(כ) עקב לא תשמעון - זהו סיום כל הפרשה. תחלת הפרשה והיה עקב תשמעון תנחלו את הארץ, ועקב לא תשמעון תאבדון ממנה:

בראשית פרק כב, יח

... (טז) ויאמר בי נשבעתי נאם יקוק כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך: (יז) כי ברך אברךך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער אבינו: (יח) והתברכו בזרעך כל גויי הארץ עקב אשר שמעת בקלי:

שכל טוב (בובר) בראשית פרשת וירא פרק כב סימן יח

עקב. כמו "בעבור": אשר שמעת בקולי. בדבר הזה שצויתך:

רד"ק בראשית פרשת וירא פרק כב פסוק יח

עקב - פירושו שכר

רש"י הירש בראשית פרשת וירא פרק כב פסוק יח

(יח) עקב. "שכר", במובן הרגיל של גמול עבור המעשים הטובים של הצדיק, אינו נזכר כמעט בשום מקום בתנ"ך. אין לצדיק "הפסד" בעבודת ה', ואף הגדול שבקרבנותיו - הוא עצמו יהיה לו "שכר" שאין למעלה ממנו. "שכר" קרוב ל"סגר" ו"סכר": למלא חסר, לסגור פער. אין הצדיק יודע "שכר", שכן אינו יודע הפסד; אילו קיוה לשכר, לא היה צדיק. הברכה, הצומחת לו מפעולתו, באה אליו "עקב" - בהוראה מילולית - "בעקב" פעולתו...

רש"י הירש דברים פרק ז פסוק יב

... כל מצוות התורה - העדות, המצוות, החוקים והמשפטים - כלולות כאן במושג האחד: המשפטים... יש לקיים אותם כ"משפטים": כחובת משפט המוטלת על האדם בדין, שאין הוא זכאי לבקש תודה או שכר על קיומה. אולם כולם הולמים את עומק הטבע והייעוד של הדברים ושל בני האדם ויש התאמה גמורה בינם לבין עצמם, ולפיכך קיום כולם כאחד יביא לידי כך שהברכה תהיה שורה על החיים הלאומיים. תוצאה זו שהאדם לא שאף אליה, אך היא באה, כביכול, מאליה, קרויה: "עקב" - מלשון "עקב". היא באה בעקבות הציות לה' ואין היא לנגד עיני האדם.

~ לשמוע ~

Cervantes compared translation to the back side of a tapestry. At best we see a rough outline of the pattern we know exists on the other side, but it lacks definition and is full of loose threads.

- Because ye *hear* these judgments ...
- If you *hearken* to these precepts ...
- If you *pay attention to* these laws ...
- If you *heed* these ordinances ...
- If you *completely obey* these laws ...

בראשית פרק ג

(ח) וישמעו את קול יקוק אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם וישתו מפני יקוק אלהים בתוך עץ הגן: (ט) ויקרא יקוק אלהים אל האדם ויאמר לו איכה: (י) ויאמר את קלך שמעתי בגן וקרא כי עירם אנכי ואחבא: ... ס (יז) ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתך לאמר לא תאכל מפנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך: ...

בראשית פרק כו

(א) ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים וירא אליו יקוק ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך: (ג) גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל והקמתי את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך: (ד) והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל הארצות האל והתברכו בזרעך כל גויי הארץ: (ה) **עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתתי:**

פסיקתא זוטרתא - עקב אשר שמע אברהם בקולי. שאמרתי לו "לך לך מארצך וממולדתך" רשב"ם - עקב אשר שמע אברהם בקולי - על העקידה דכתי' "עקב אשר שמעת בקולי":

בראשית פרק יא

(ו) ויאמר יקוק הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות: (ז) הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו: **רש"י - לא ישמעו - זה שואל לבנה וזה מביא טיט, וזה עומד עליו ופוצע את מוחו:** **רד"ק - אשר לא ישמעו - שלא יבינו, והיא שמיעת הלב**

שמות פרק כד - (ז) ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר יקוק נעשה ונשמע:

דף על הדף שבת דף פח עמוד א

בגמ': בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד אחד מישראל, קשרו לו שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע...
... וז"ל הבית הלוי שם: ויש להבין אומרו בשעה 'שהקדימו', ולא אמר בשעה 'שאמרו' ישראל נעשה ונשמע, ומוכח דרק ע"י ההקדמה זכו להני שני כתרים, ויש להבין היאך תלוי בהקדמה, והנראה לי כו' דהנה איתא בזוה"ק 'נעשה' בעובדין טבין [ז"א: עשיית המצוות] ונשמע' בפתגמין דאורייתא [ז"א לימוד תורה], הרי דנעשה הוי קבלה על קיום המצוות ונשמע הוי קבלת לימוד התורה"ק...
והנה ... שמוכרחין ללמוד קודם כדי שידעו היאך לעשות, והיה נשמע מבוא לנעשה, ונעשה הוי התכלית, והיה רק קבלה אחת. ומשום הכי אמרו נעשה, ומובן מאליו שמוכרחין ללמוד מקודם, ואח"כ אמרו נשמע, ונמצא דהוי נשמע תכלית מצד עצמו ג"כ, דגם שלא יצטרכו ללמוד משום עשייה ג"כ ילמדו מצד עצמה, ונמצא על ידי ההקדמה נעשה ב' קבלות של ב' תכליתים, עול מצות ועול תורה. וזהו שאמרו בשעה 'שהקדימו' - והווי ב' קבלות עול מצות ועול תורה, ירדו ס' ריבוא מלאכי השרת וקשרו לכל א' מישראל ב' כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, דע"י ההקדמה זכו לב' כתרים. ע"כ דבריהם הנפלאים.

רש"י הירש דברים פרק ז פסוק יב

תשמעון את איננו מצוין ציות אלא שמיעה כמשמעה, קליטה ברוח. מתוארים כאן שלושת השלבים של קיום המצוות; שמיעה, שמירה, עשייה - הוה אומר: **לימוד**, שמירה נאמנה בלב, קיום. הרי זו קבלת מצוות ברוח, בלב ובמעשים.

~ ברית: (1) ריבוי זרע (2) ירושת הארץ ~

בראשית פרק כב, יח - ... (טו) ויאמר בי נשבעתי נאם יקוק כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך: (יז) כי בך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער אביבו: (יח) והתברכו בזרעך כל גויי הארץ עקב אשר שמעת בקלי:

בראשית פרק כו - (א) ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים וירא אליו יקוק ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך: (ג) גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל והקמתי את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך: (ד) והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל הארצות האל והתברכו בזרעך כל גויי הארץ: (ה) **עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתתי:**

דברים פרק ז - (יב) והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר יקוק אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך: (יג) ואהבך וברכך והרבה וברך פרי בטןך ופרי אדמתך דגנך ותירשך ויצהרך שגר אלפיך ועשתרת צאנך על האדמה אשר נשבע לאבותיך לתת לך: (יד) ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ויבנהמך: (טו) והסיר יקוק ממך כל חלי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שנאיך: (טז) ואכלת את כל העמים אשר יקוק אלהיך נתן לך לא תחוס עיניך עליהם ולא תעבד את אלהיהם כי מוקש הוא לך: ס ... **דברים פרק ח, א - (א) כלהמנונה אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות למען תחיון ורבייתם ובאתם וירשתם את הארץ אשר נשבע יקוק לאבותיכם: ... (יח) וזכרת את יקוק אלהיך כי הוא הנתן לך פח לעשות חיל למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבותיך כיום הזה: פ (יט) והיה אם שפח את יקוק אלהיך והלכת אחרי אלהים אחרים ועבדתם והשתחית להם העדתי בכס היום כי אבד תאבדון: (כ) פגוים אשר יקוק מאביד מפניכם כן תאבדון עקב לא תשמעון בקול יקוק אלהיכם: פ**